

La Svizra ed il pèr Frantscha-Germania

Dieta universitara ils 11 e 12 d'october a Friburg

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Ils 22 da schaner 1963, en l'otgavel district municipal da Paris, han president Charles de Gaulle (1890–1970) e chancelier federal Konrad Adenauer (1876–1967) suttascriet in patg d'amizi- zia. Lezza cunvegna da cooperaziun vi- cendaivla metteva fin a duatschient onns da pretendida «ostilitad ereditara» tranter Berlin e Paris, da la Guerra da set onns (1756–1763) en fin a la Segunda guerra mundiala. Ils dus regents han signà en il «Palais de l'Elysée», residenza dal president republican; il patg è perquai vegnì famus sco «Contract da l'Elysée». I s'englegia ch'el è restà en vigur suenter la reunificaziun da la Germania en fin a l'Oder e la restauraziun da Berlin sco sia chapitala entira e nundividida. Ils 11 e 12 d'october 2013 vegn ins a commemorar il patg da 1963 dal puntg da vista svizzer a l'Universitad Péroles II da Friburg*. L'oc- currenza vegn arranschada dals «Europa- studien/Etudes européennes», cun il su- stegn da las ambassadas da Frantscha e Germania a Berna e da la Fundaziun Jean Monnet per l'Europa (Losanna). «Studis europeics» sa preschenta sco suonda: «Lur finamira èsi d'encler e d'intermediar meglier l'Europa en sia diversitad – sia istorgia ed ierta culturala, sia integraziun politica e sias structuradas instituziunalas (...). En il focus dals studis stat il pluralis- sem cultural che dat la tempra a las valurs ed a la politica dal 'project Europa'. Ils stu- dis europeics a l'Universitad da Friburg (...) sclereschan ils patrats che stattan davos ils process ed observan ils acturs che s'engaschan dapi passa tschinquanta onns per l'unitad da l'Europa. Chapir meglier questa munta era ch'ins resguarda pli pre- cis tut sias fassetas e ch'ins l'analiseschia pli a fund (...). L'ambient da Friburg, francofon e germanofon enina, dat la tem- pra al rom dals studis europeics.» Trais ora- turs avran l'occurrentza il venderdi davent da las 09.15: Il politolog Gilbert Casaus (Universitad da Friburg), creschì si a Berna e Lyon; cuss. naz. Dominique de Bu-**

La dieta universitara ha lieu a Friburg.

man (FR/pcd); decan Marc-Henry Soulet, sociolog (Universitad da Friburg).

Barats tranter trais nazius

Venderdi suenter las 10.00 sa spengan quatter discussiuns al podium. L'emprima, davent da las 10.00, examinescha la Svizra en connex cun il patg da l'Elysée, sut la direzziun da Gilles Grin, schef da la Fundaziun Jean Monnet. Tschintg persunas s'expriman: L'istoricra Cécile Blaser (Universitad da Friburg); Régis Clavé, archivar da la Fundaziun Jean Monnet; Rainer Hudemann, docent d'istorgia contemporanea dal mund germanofon a l'Universitad da Paris-Sorbonne; l'istoricher Georg Kreis, fundatur da l'Institut europeic da l'Universitad da Basilea; Robert Belot, docent d'istorgia contemporanea a l'Universitad da Belfort e Montbéliard. Lezzas duas citads, da respectivamain 30 000 e 25 000 olmas, èn situadas en la

Porta da Burgogna (Franche-Comté), sper il cunfin dal chantun Giura; Montbéliard è stà per tschientaners en possess da la dinastia da Württemberg. A las 14.00 suonda la discussiun davart la diplomazia, manada da Chantal Tauxe, «rédactrice en chef adjointe» da «L'Hebdo» (Losanna), cun trais ambassadurs: Jean-Jacques de Dardel represchenta la Svizra en Frantscha, Michel Duclos la Frantscha en Svizra, Otto Lampe la Germania en Svizra.

Tranter l'Alsazia e l'Argovia

La terza «table ronde», a las 16.00, è intitulada per tudestg: «Grenzüberschreitende Kooperation im Dreiländereck». Tgenin? Il chantun Friburg na posseda nagin «Dreiländereck». Manegiads n'èn betg ils Avers (Norbertshöhe), sper Danuder, nua ch'il randulin Peider Linsel (1863–1943) pre- ndeva cumià da l'Engiadina Bassa cun ir vers il Pass dal Raisch, Meraun e Verona. I sa

tracta da la Regio Basiliensis (RB), uniun fundada 1963 da represchents da l'economia e da la scienza; la discussiun relativa vegn manada dal Tessinais Marzio Tartini, noss consul general a Strassburg. Ils participants èn il germanist Peter André Bloch, participant e referent da pliras dietas a Segl davart Friedrich Nietzsche (1844–1900), Manuel Friesecke, manader da la RB, Pierre-Alain Hug, da la Pro Helvetia, e Klaus Eberhardt, president communal da Rheinfelden (Baden). Questa vischnanca tudestga, situada a nord dal Rain, datti pir dapi 1922; ella dumbra oz var 32 000 olmas. Sin la riva sid è situada la citad da Rheinfelden AG (oz var 12 000 olmas), antruras possess da Habsburg, che Napoleun Bonaparte (1768–1821) ha attribui 1803 a l'Argovia. A las 17.30 entschaiva la davosa discussiun al podium: «Acturs culturals, barats e partenadi en domenas tri- naziunalas.» Manader è Jean-Michel Spie-

ser (Universitad da Friburg), naschì e creschì si en Alsazia, archeolog da l'emprim cristianissem. Sper Béatrice Angrand, se- cretaria da l'Uffizi franzos e tudestg per la giuventetgna, dumbra la gruppa tschintg participants: Alberto Chollet, schurnalst svizzer da radio e televisiun; Eugen David, anteriur parlamentari federal (SG/pcd); cuss. nat. Mathias Reynard (VS/ps); Claude W. Schäfer, schef dal Center universitari per istorgia applitgada (Friburg); ambassa- dur Luzius Wasescha, parsura dal Parc na- tural Ela e dal Forum svizzer da politica ex- teriura (FSPI).

Bilantscha

La davosa sesida entschaiva la sonda, ils 12 d'october a las 10.00 en la sala A 140 dal bajetg Péroles II, sut la direzziun da Gilbert Casaus. Giast prominent è Adolf Muschg, scriptur ed expert da litteratura. L'unica participanta è cuss. naz. Christa Markwalder (BE/pld), parsura dal Nomes (Nov moviment europeic en Svizra). Da la discussiun fan anc part Pierre-Yves Le Borgn (Cologna), deputà dals Franzos da l'Europa centrala en l'«Assemblée nationale» franzosa, ed Andreas Schwab, com- member dal Parlament europeic per il Ba- den-Württemberg (CDU). Rottweil, ci- tad natala da Schwab, fascheva antruras part da la confederaziun. Tgi sa sch'ins survegn lur ina resposta a la dumonda da la dieta: «È la Svizra actura u spectatura da las relaziuns tranter Frantscha e Germa- nia?» En mintga cas datti en Svizra in grond interess per il svilup en domadus gronds pajais limitrofs; ma cun la derasa- ziun da las medias electronicas vegnan las parentellas linguisticas pli decisivas: La Svizra alemana s'infurmescha cunzunt da quai che succeda en Germania, entant che la Romandia enconuscha meglier ils scha- betgs en Frantscha. Quai è in motiv dapli per promover il studi dal franzos en la Svizra alemana e dal tudestg en Roman- dia.

* Sala A 230 dal bajetg Péroles II. Posta elec- tronica da la chanzlia: lillian.daum@unifr.ch. Telefon : 026 300 84 15.